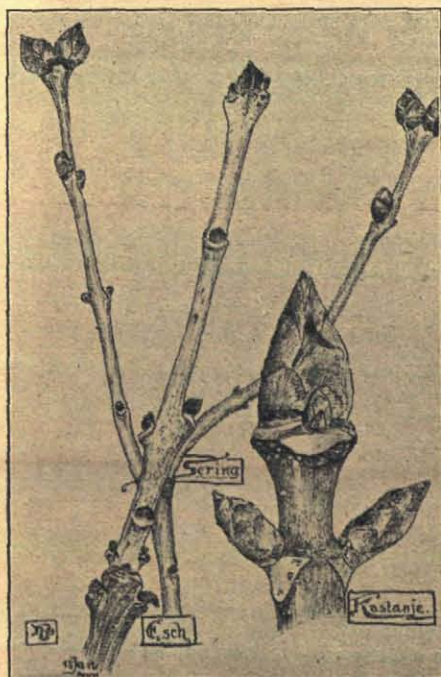

en niets wijst er nog op, dat binnen korten tijd ze hun beschermelingen de ruimte zullen geven. En toch is 't vernieuwde leven merkbaar in de dijing der levensvolle knoppen, die spreken van stagen verborgen arbeid die voorbereiden zal tegen den dag, dat de lachende lente al die teere bladlichaampjes zal te voorschijn roepen in 't streelende zonlicht.

De sering profiteert alvast nu van het zonlicht, dat de naar 't zuiden gekeerde knop-schubben nijver exploiteeren voor chlorophylvorming.

Alles nog schijnbaar dood en vervroren. Maar als uw hart de klacht mocht slaken: „Kom lente, o kom!” dan antwoorden duizend stille stemmen u troostend: „Zij komt!”

H. PLANTING.

Geesteren (Gelre), in Louwmaand.

EEN LINAIRA MET VEELVORMIGHEID IN DE BLOEMEN.

REEDS vaak werden ongewoon-gevormde bloemen beschreven van een plant, die aan elken botanicus bekend is, van de *Linaria vulgaris*. In alle leerboeken vindt men vermeld de reeds door Linnaeus beschreven pelorische bloemen. Twee-, drie-, viersporige en spoorlooze bloemen zijn geen zeldzaamheid meer. En 't vorig jaar nog, werd in „De Levende Natuur” door den Eerw. Heer A. Scholte S.J. melding gemaakt van de vondst van een Linariaplant met geheel ongewone bloemen, die én door hun tint én door hun bouw afweken van het gewone en algemeene type van de bloem van het vlasbekje.

Toch kan ook hier onze kennis nog worden aangevuld en zeker is in het opzicht van de veranderlijkheid der *Linaria* eene vondst zeer leerzaam, welke ik deed den 26en Aug. 1919 aan den Hoevenschen weg niet ver van Oudenbosch.

De Linariaplant, welke ik daar vond, was om meerdere redenen zeer belangrijk.

Vooreerst dient vermeld te worden het feit, dat de plant aan elken bloeienden stengel bloemen droeg, die een groote verscheidenheid van vorm vertoonden.

Aan een late bloempluim van dit jaar, die ik aan het einde van dit stuk nauwkeuriger zal beschrijven, bleek zelfs geen enkele bloem geheel gelijk aan de andere. Nu eens bestond het verschil slechts in het ontbreken van de tweemachtigheid, doordat één langere meeldraad niet volgroeid was; dan weer was de afwijking grooter door het ontbreken van de spoor, terwijl het masker behouden was. Bij een andere bloem weer paste de onderlip

niet tegen den rand van de bovenlip, omdat zij rechts een op-zij-uitstaande accessorische slip vertoonde. De onderlip is daardoor tweeslippig, het masker onvolledig, zeer klein en mist in het midden het geregeld voorkomend gleufje, dat een onbehaarde, niet gekleurde baan vormt. Het masker is ter plaats van dit gleufje naar buiten opgeblazen en bezet met een strook oranjedons, terwijl aan weerszijden een witte haarstreep loopt.

En toch waren deze niet de grootste afwijkingen van het gewone *Linaria*-type. Deze bloemen immers, hoe verschillend ook, konden teruggebracht worden tot den gewonen vorm, m.a.w. zij waren slechts ongewoon, omdat er een deel van den grondvorm ontbrak.

Anders was het met de bloemen, die ik in 't bijzonder „*variabilis*” zou willen noemen en die aan dezelfde bloeistengels tusschen de beschrevene en in grooter aantal voorkwamen. Hier was niets van de kleurentinten, die in de gewone *vulgaris*-bloem worden aangetroffen. De geheele bloem had de effen, vaal-gele kleur, die wij ook beschreven vinden bij de bloemen van de variëteit van den Eerw. Heer Scholte; zelfs geen streepje oranje of hard-geel was aanwezig. De afwijking in den bloembouw gaat echter veel verder dan bij deze nieuwe variëteit.

Behalve dat spoor en masker geheel ontbreekt is de bloembuis niet buikvormig, maar klokvormig. De tweemachtigheid, die in de „*nova*” behouden blijft, is hier verdwenen. De vier meeldraden — afgezien van den 5en onontwikkelden meeldraad, die aanwezig is — zijn meestal even lang en ter hoogte van den stamper. Bij enkele bloemen waren de meeldraden van opeenvolgende grootte; de langste echter stak niet uit boven den stamper. Een soort tweemachtigheid was soms te herkennen in twee zeer kleine meeldraden en twee langere.

Ook missen de meeldraden aan den voet alle beharing, die bij de gewone *vulgaris*-bloem tenminste bij de lange meeldraden aanwezig is.

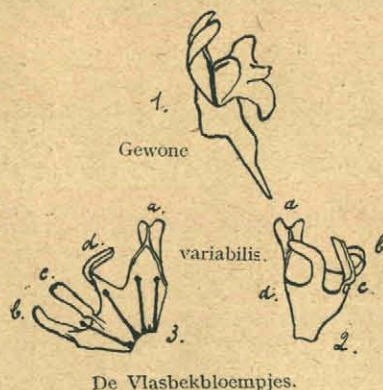
Wat de slippin van boven- en onderlip betreft, hierin is ook grotere afwijking en wederom onder de bloemen onderling de grootste verscheidenheid.

De onderlip heeft in den regel drie scherp-afgescheiden slippin en breede insnijdingen, even diep of eerder dieper dan tusschen boven- en onderlip. De bovenlip is over 't algemeen tweeslippig, de insnijding dikwijls zeer klein, zoodat de bloem dan vierzijdig symmetrisch lijkt te zijn.

Deze bloemvorm is echter bij sommige bloemen weer verschillend. Zoo vond ik één bloem met tweeslippige boven- en onderlip en met slechts 2 evenlange helmdraden. In andere vormen is de onderlip éénslippig, doordat de oorspronkelijke zijslippin met den bovenlip vergroeid zijn, die daardoor vierslippig wordt. Bij sommige bloemen staat de bloembuis cirkelvormig open, bij andere is de buis platgedrukt. Ten slotte zijn dikwijls de bloemslippin min of meer aan den voet gleufvormig ingesnoerd.

Wat nu van deze merkwaardige plant te denken? Heeft zij altijd zoo gebloeid of hebben we met een oude plant te doen, die als oudersdomverschijnsel deze veelvormigheid in de bloemen vertoont?

De vind- en groeiplaats pleit, dunkt me, voor de laatste veronderstelling. De plant n.l., die met haar wortelstok en uitloopers ongeveer over een afstand van $1\frac{1}{2}$ M. ondergronds kruipt, staat onder een heg aan den rand van een weiland. Deze heg nu, waar meerdere bloeistengels zich doorheen geslingerd hebben en er boven uitsteken, kan haar gemakkelijk beschut hebben tegen de zeis van den maaier en den beet van het grazend vee. En daar vele botanici jaren lang dezen weg zijn gegaan, ligt het voor de hand aan te nemen, dat de plant te voren gewone bloemen droeg en dus niet zoozeer de opmerkzaamheid trok.

De Vlasbekbloempjes.

Wat hiervan zij, op het oogenblik staan we, meen ik, voor een weinig bekende bijzonderheid in de kleine wereld der *Linaria*'s. Want, dat één of meerdere bloemen van een plant monsters worden en een vervorming toonen in den gewonen bloembouw, hetzij door overmaat van ontwikkelingsdrang, hetzij door schaarschte aan bouwelementen, of door welke oorzaak ook, dat is niets nieuws meer.

Een bijzonderheid is het echter, als alle bloemen afwijkingen vertoonen en daarin weer verscheidenheid.

Volge hier nog een opgave van de bloemen aan een laten bloeistengel, dien ik den 27en Sept., zen en 5en Oct. van dit jaar nauwkeurig heb geobserveerd.

De stengel had 26 bloemen in aanleg gehad. Daarvan waren er 10 onontwikkelde knopjes gebleven, 3 werden vulgaris-type bloemen, 1 vulg.-type zonder spoor en 12 bloeiden volgens de boven beschreven bloeiwijze.

Zooals ik boven zeide, was geen enkele vulgaris-bloem zuiver en verschilden ook de *variabilis*-bloemen in een of ander opzicht van elkander. Door langdurige afwezigheid heb ik de plant ook dit jaar in den laten bloei gevonden, zoodat nog nauwlettender observatie moest achterwege blijven. Een volgende keer hoop ik meer bevindingen neer te kunnen schrijven; wellicht ook over pelorische planten, van welke ik een prachtig exemplaar eveneens onder een heg weet groeien.

Oudenbosch, Berchmans-College.

JAC. FRIEDERICH S.J.

NAAR LEKZICHT.

DERTIG April van dit jaar trokken we naar Lekkerkerk, met het doel daar in de bekende aalscholvers-kolonie 'n aantal jonge aalscholvers te ringen, waarvoor we toestemming hadden verkregen van den eigenaar der kolonie, den heer Smit uit Krimpen a./d. Lek.

't Tochtje was een excursie, uitgeschreven door de Goudsche Ornithologische Club „Hirundo.”

Ik zal nu trachten een beschrijving te geven van ons bezoek.

De kolonie te Lekkerkerk is, zooals bekend, 'n zeer voornamelijk aalscholversbroedplaats in Nederland. De voortdurende vervolging, wegens de groote schade die ze ongetwijfeld aanrichten, en de steeds voortschrijdende kultuur, die moerassen dempt en meren leegmaakt, hebben gemaakt, dat de aalscholvers meer en meer in aantal achteruit gingen.

De heer van Oordt veronderstelt in „Ardea” 1919 afl. 2 dat de Aalscholverskolonie te Lekkerkerk een voortzetting is van de in 1861 verdreven kolonie op het „Schollewaars-eiland” in den Wollefoffen-Polder bij Nieuwerkerk a./d. IJssel.

Er bevinden zich thans in ons land nog slechts enkele flinke kolonies en één van de grootsten is in de eendenkooi „Lekzicht” te Lekkerkerk, de grootste van het aan kooien zoo rijke Holland. 't Model is als dat van alle kooien, maar omdat de hoofdrichting ongeveer Noord-Zuid is, en de Zuidkant aan den Noordelijken Lekdijk grenst, bevinden zich alle vangpijpen aan de Noordzijde.

De vijver in 't midden doet wat grootte betreft veel aan een binnenmeer denken, te meer daar zich erom heen breede grienden bevinden.

Vlak aan 't water staan in een breeden zoom talrijke hoge boomen en 't is in deze boomen, dat de aalscholvers zich gevestigd hebben.

De eigenaar, een vogelliefhebber, liet ze vrijwel ongestoord, zoodat de kolonie meer en meer aangroeide.